

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی ارتباط بین تجارب معنوی روزانه و استرس ادراک شده با خودکارآمدی
همسران جانبازان مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در
روان پرستاری

استاد راهنما
دکتر فاطمه نوغانی

اساتید مشاور
دکتر تقوی لاریجانی
دکتر حمید حجتی

نگارنده:
زهرا صادقی
۱۳۹۵

چکیده

مقدمه و هدف: در میان خسارت های جبران ناپذیری که جنگ عراق علیه ایران بر کشور وارد نمود، اختلال استرس پس از سانحه یکی از زیان بارترین اثرات روانی این واقعه می باشد که پیامدهای آن در سه جنبه روانی، جسمی و اجتماعی بر فرد تاثیر سوء می گذارد. در این میان همسران جانبازان مبتلا به اختلال PTSD متحمل بیشترین فشار روانی هستند. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط بین تجارب معنوی روزانه و استرس ادراک شده با خودکارآمدی همسران جانبازان مبتلا به PTSD می باشد.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه پژوهش، همسران جانبازان مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه بود. نمونه ها به صورت در دسترس از چهار شهرستان استان گلستان انتخاب شدند. تعداد ۳۳۶ نفر در پژوهش حاضر شرکت نموده و پرسشنامه های تجارب معنوی روزانه (DSES)، استرس ادراک شده کوهن (PSS-14) و خودکارآمدی عمومی شرر را تکمیل نمودند. اطلاعات توسط نرم افزار SPSS-18 تجزیه و تحلیل گردید. برای این پژوهش از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آزمون های تحلیلی (آزمون های آنالیز وریانس یک طرفه، همبستگی پیرسون، اسپیرمن، کروسکال والیس و تی مستقل) استفاده شد.

یافته ها: میانگین تجارب معنوی روزانه $75/88 \pm 12/32$ گزارش گردید که در حد «خوب» می باشد و میانگین استرس ادراک شده $32/18 \pm 7/29$ از نمره کل (0-56) برآورد گردید. بیش از نیمی از افراد (۶۴ درصد) استرس ادراک شده در حد زیاد را نشان دادند. میانگین نمرات کسب شده در حیطه خودکارآمدی $59/95 \pm 11/50$ بود که در حد متوسط قرار می گیرد. یافته ها نشان داد که اکثر واحدهای مورد مطالعه (70/8 درصد) خودکارآمدی متوسط داشتند. نتایج آزمون های تحلیلی نشان داد که بین تجارب معنوی روزانه و استرس ادراک شده ارتباط معناداری وجود نداشت ($p=0/055$) در حالیکه بین تجارب معنوی روزانه و خودکارآمدی ارتباط مستقیم، معنادار و ضعیفی وجود داشت ($p < 0/001$, $r = 0/231$). بین خودکارآمدی و استرس ادراک شده ارتباط معکوس و معناداری دیده شد ($p < 0/001$, $r = - 0/40$). همچنین تحلیل داده ها بیانگر آن بود که تجارب معنوی روزانه با هیچ یک از اطلاعات دموگرافیک ارتباط معناداری ندارد. این در حالی است که استرس ادراک شده در گروه های مختلف در حیطه های: سطح تحصیلات ($p=0/004$)، تعداد فرزندان ($p=0/029$, $r = 0/119$)، وضعیت اقتصادی ($p < 0/001$) و سابقه بستری شدن جانباز در بخش روانپزشکی ($p < 0/001$) تفاوت آماری معناداری نشان داد. خودکارآمدی نیز در گروه های مختلف در حیطه های: سطح تحصیلی ($p < 0/001$)، تعداد فرزندان ($p = 0/027$, $r = -$) و قومیت ($p=0/011$) تفاوت آماری معناداری داشت.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که تجارب معنوی روزانه در افراد مورد مطالعه، با اطلاعات جمعیت شناختی و همچنین با متغیر اصلی استرس ادراک شده ارتباط معناداری نداشت. در حالیکه با خودکارآمدی ارتباط مستقیم داشت به این ترتیب که با افزایش تجارب معنوی روزانه، خودکارآمدی افزایش می یابد. از طرفی خودکارآمدی با استرس ارتباط معکوس و معناداری داشت و با افزایش خودکارآمدی، استرس ادراک شده کمتری تجربه می شد و به عبارتی دیگر افرادی که استرس کمتری را تجربه می نمایند، خودکارآمدی بالاتری از خود نشان می دهند. سطح تحصیلات بالاتر و تعداد فرزندان کمتر نیز از عوامل تاثیر گذار بر خودکارآمدی بود. خودکارآمدی در برخی قومیت ها احتمالاً بعلافت تفاوت در سبک زندگی و باورهای فرهنگی متفاوت بود. از نتایج دیگر این پژوهش می توان به تاثیر عوامل دموگرافیک همچون سطح تحصیلات، تعداد فرزندان، وضعیت اقتصادی و سابقه بستری شدن جانباز در بخش روانپزشکی بر استرس اشاره نمود.

کلمات کلیدی: همسران جانبازان؛ اختلال استرس پس از سانحه؛ تجارب معنوی روزانه؛ استرس ادراک شده؛ خودکارآمدی

**Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

**Relationship between Daily Spiritual Experiences and
Perceived Stress with Self-efficacy in Spouses of Veterans
with PTSD (due to war) in Golestan Province**

**"A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of Science (MSc)
Degree"**

Supervisor :

Dr. Fatemeh Noughani

Consultants:

Dr. Taraneh Taghavi Larijani

Dr. Hamid Hojjati

By

Zahra Sadeghi

2017

Abstract

Preface and aim: Among irreparable damages that Iran-Iraq war put on the Country, Post-traumatic Stress Disorder is one of the most harmful mental impacts of this event which Consequences has adverse impacts on individual in three aspects of mental, physical and social. In between spouses of veterans with PTSD suffer the most mental pressure. The aim of this study is to determine the relationship of Daily Spiritual Experiences and Perceived Stress with Self-efficacy in Spouses of Veterans Of the war with PTSD.

Methods: this is a descriptive correlational study. The research community was the spouses of veterans with PTSD. Samples were selected in a Convenience sampling from four city of Golestan province. 336 individuals participated the study and fulfilled the questionnaires of Daily Spiritual Experiences Scale(DSES), Perceived Stress Scale (PSS-14) and Scherer General Self-Efficacy Scale. Data was analyzed through software SPSS-18. We used descriptive statistics (mean and standard deviation) and analytical tests (one-way ANOVA, pearson correlation, spearman, krusskal Wallis and independent T-test).

Results: mean of Daily Spiritual Experience was reported $75/88 \pm 12/32$ which was in “good” range and mean of perceived stress was estimated $32/18 \pm 7/29$ of total (0-56). More than half of participants (64%) displayed perceived stress in *high* range. For self-efficacy, mean of scores was $59/95 \pm 11/50$ that was moderate. Results indicated that most of participants (70/8 %) had moderate self-efficacy. Results of analytical tests demonstrate that Daily Spiritual Experience and Perceived stress didn’t have significant relationship ($p=0/055$) while, there was a direct, significant and weak relationship between Daily Spiritual Experience and self-efficacy ($p<0/001$, $r= 0/231$). Self-efficacy and perceived stress had significant reverse relationship ($p<0/001$, $r= -0/40$). In addition data analysis represented that Daily Spiritual Experiences had no significant relationship with demographic questions. However, perceived stress had significant relationship with education status ($p=0/004$), number of children ($p=0/029$, $r= 0/119$), economic status ($p<0/001$) and positive history of veteran hospitalization ($p<0/001$). Self-efficacy also indicated a significant relationship with education status ($p<0/001$), number of children ($p=0/027$, $r= -0/121$) and ethnic ($p=0/011$).

Conclusion: results demonstrated that Daily Spiritual Experiences of participants didn’t have a significant relationship with demographic and perceived stress while displayed a direct relationship with self-efficacy in this way that with increasing Daily Spiritual Experiences, self-efficacy increased. Otherwise self-efficacy had a significant reverse relationship with perceived stress and with increasing of self-efficacy, lower stress was perceived. In other words individuals with lower stress display higher self-efficacy. Educational status and fewer of number of children were effective factors on self-efficacy. Also self-efficacy in some ethnics probably due to variety of life style or cultural beliefs was different. Of other results of this study we can point the influence of demographic information such as educational status ,number of children, economic status and positive history of veteran hospitalization in departments of psychiatry on perceived stress.

Key words: spouses of veterans; post-traumatic stress disorder; daily spiritual stress disorder; perceived stress; self-efficacy.